

Извјештај о квалитету за Индекс цијена произвођача индустријских производа, 2017.

Извјештај припремила: Јасминка Милић
Датум објављивања: 31.07.2018.

САДРЖАЈ

1	УВОД У СТАТИСТИЧКИ ПРОЦЕС И ПРОИЗВОД.....	5
1.1	Намјена истраживања.....	5
1.2	Правни основ и одговорност статистичких институција.....	5
1.3	Коришћене класификације.....	5
1.4	Извјештајна јединица.....	5
1.5	Статистичка јединица посматрања.....	6
1.6	Покривеност и обухват.....	6
1.7	Статистички концепти и дефиниције.....	6
2	РЕЛЕВАНТНОСТ, ПРОЦЈЕНА ПОТРЕБА И ПЕРЦЕПЦИЈА КОРИСНИКА.....	7
2.1	Корисници података статистичког истраживања.....	7
2.1.1	Кључни корисници података из статистичког истраживања.....	7
2.1.2	Процјена корисничких потреба.....	8
2.1.3	Мјерење перцепције и задовољства корисника.....	8
2.2	Комплетност података.....	8
2.2.1	Индикатор квалитета и учинка - Стопа комплетности података (R1).....	8
3	ТАЧНОСТ И ПОУЗДАНОСТ.....	8
3.1	Узорачка грешка.....	8
3.1.1	Индикатор квалитета и учинка – Узорачка грешка (A1).....	8
3.1.2	Активности за смањење узорачких грешака.....	8
3.2	Неузорачке грешке.....	8
3.2.1	Неузорачке грешке - Грешке обухвата.....	8
3.2.1.1	Индикатор квалитета и учинка - Стопа прекомјерног обухвата (A2).....	8
3.2.1.2	Индикатор квалитета и учинка – Удио заједничких јединица (A3).....	9
3.2.1.3	Грешка недовољног обухвата.....	9
3.2.1.4	Мјере за смањење грешака обухвата.....	9
3.2.2	Неузорачке грешке - Грешке мјерења.....	10
3.2.2.1	Разлози за настанак грешака мјерења.....	10
3.2.2.2	Мјере за смањење броја грешака мјерења.....	10
3.2.3	Неузорачке грешке - Грешке неодговора.....	10
3.2.3.1	Индикатор квалитета и учинка - Стопа неодговора јединица (A4).....	10
3.2.3.2	Индикатор квалитета и учинка - Стопа неодговора варијабле (A5).....	10
3.2.3.3	Поступци у случају неодговора.....	10
3.2.3.4	Поступци за смањење стопе неодговора.....	10
3.2.4	Ревизије.....	10
3.2.4.1	Индикатор квалитета и учинка - Просјечна величина ревизије података (A6).....	10
3.2.5	Импутација.....	10
3.2.5.1	Индикатор квалитета и учинка - Стопа импутираних података (A7).....	10
4	ПРАВОВРЕМЕНОСТ И ТАЧНОСТ ОБЈАВЉИВАЊА.....	11
4.1	Правовременост објављивања.....	11
4.1.1	Индикатор квалитета и учинка - Правовременост првих резултата (TP1).....	11
4.1.2	Индикатор квалитета и учинка - Правовременост коначних резултата (TP2).....	11
4.2	Тачност објављивања.....	11
4.2.1	Индикатор квалитета и учинка – Тачност објављивања (TP3).....	11
4.3	Разлози за већа кашњења и мјере за побољшање правовремености и тачности.....	11
5	УСКЛАЂЕНОСТ И УПОРЕДИВОСТ.....	12
5.1	Усклађеност.....	12
5.1.1	Индикатор квалитета и учинка - Усклађеност између различитих извора података (SN1).....	12
5.1.2	Разлози за већа одступања.....	12
5.2	Упоредивост.....	12
5.2.1	Индикатор квалитета и учинка – Неподударност упоредивих статистика (CC1).....	12
5.2.2	Индикатор квалитета и учинка - Дужина упоредивих временских серија (CC2).....	12
5.2.3	Прекиди у временским серијама.....	12

5.3	Географска упоредивост.....	12
5.3.1	<i>Упоредивост с чланицама Европског статистичког система</i>	12
6	ДОСТУПНОСТ И РАЗУМЉИВОСТ, ФОРМАТ ДИСЕМИНАЦИЈЕ.....	13
6.1	Саопштења у којима се објављују подаци	13
6.2	Публикације у којима се објављују подаци	13
6.3	Онлајн база података	13
6.4	Пристап микроподацима	13
6.5	Доступност методолошке документације	14
6.6	Мјере за побољшање разумљивости дисеминираних резултата	14
6.7	Индикатор квалитета и учинка – Коришћење (консултовање) сетова података (АС1)	14
6.8	Индикатор квалитета и учинка – Коришћење (консултовање) метаподатака (АС2).....	14
6.9	Индикатор квалитета и учинка - Стопа комплетности метаподатака (АС3)	14
7	ТРОШКОВИ ИСТРАЖИВАЊА И ОПТЕРЕЋЕНОСТ ДАВАЛАЦА ПОДАТАКА	14
7.1	Трошкови провођења статистичког истраживања	14
7.2	Оптерећеност давалаца података	14
7.3	Мјере за смањивање трошкова и оптерећености.....	15
8	ПОВЈЕРЉИВОСТ	15
8.1	Повјерљивост - политика	15
8.2	Повјерљивост – поступање са подацима	15
9	СТАТИСТИЧКА ОБРАДА	15
9.1	Извор података	15
9.2	Учесталост прикупљања података.....	15
9.3	Прикупљање података	15
9.4	Валидација података	16
9.5	Компилација података	16
9.6	Прилагођавања.....	16
9.6.1	<i>Сезонско прилагођавање</i>	16

1 УВОД У СТАТИСТИЧКИ ПРОЦЕС И ПРОИЗВОД

1.1 Намјена истраживања

Индекс цијена произвођача индустријских производа је краткорочни статистички индикатор који мјери промјене просјечног нивоа цијена индустријских производа, који се производе у Републици Српској и продају на домаћем и недомаћем тржишту.

Основна намјена истраживања јесте праћење нивоа и динамике цијена индустријских производа. Индекс се користи још и као дефлатор временских серија за потребе националних рачуна, индустрије и код потписивања купопродајних уговора.

Индекс цијена произвођача индустријских производа се састоји од двије компоненте:

- а) индекс цијена произвођача индустријских производа на домаћем тржишту - мјери промјене цијена индустријских производа продатих на домаћем тржишту,
- б) индекс цијена произвођача индустријских производа на страном тржишту - мјери промјене цијена на недомаћем тржишту.

У оквиру недомаћег тржишта два подиндекса се израчунавају у вези са новчаном валутом по којој се производи продају:

- а) индекс цијена произвођача индустријских производа у еврозони - обухвата производе који се продају од стране произвођача у земљама евро зоне: Аустрија, Белгија, Финска, Француска, Грчка, Холандија, Ирска, Италија, Кипар, Летонија, Естонија, Литванија, Луксембург, Малта, Њемачка, Португал, Словачка, Словенија и Шпанија,
- б) индекс цијена произвођача индустријских производа у нееврозони - обухвата производе који се продају од стране произвођача у земљама које нису у евро зони.

1.2 Правни основ и одговорност статистичких институција

Статистичко истраживање Индекс цијена произвођача индустријских производа у Републици Српској за 2017. годину, проводи се на основу Статистичког програма Републике Српске за период 2013-2017. (Одлука Народне скупштине Републике Српске бр. 01-1901/12 о усвајању Статистичког програма „Службени гласник Републике Српске“ број 120/12) и Закона о статистици Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ број 85/03).

1.3 Коришћене класификације

За обрачун индекса цијена произвођача индустријских производа у 2017. години користи се Номенклатура индустријских производа – НИП БиХ/PRODCOM 2015, која је у својој основи НИП БиХ 2010, ажуриран у складу са насталим промјенама у ЕУ PRODCOM листи.

1.4 Извјештајна јединица

Извјештајне јединице су изабрани произвођачи индустријских производа са сједиштем на територији Републике Српске који производе изабране индустријске производе дефинисане Номенклатуром индустријских производа – НИП БиХ/PRODCOM 2015, из подручја дјелатности: В- Вађење руда и камена, С- Прерађивачка индустрија, Д- Производња и снабдјевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација и Е- Снабдјевање водом; канализација, управљање отпадом и дјелатности санације (ремедијације) животне средине.

Извор за одабир произвођача индустријских производа је Годишње истраживање о индустријској производњи ИНД-21.

1.5 Статистичка јединица посматрања

Јединице посматрања су цијене изабраних индустријских производа, а изабрани су производи који имају највећу вриједност продаје по областима индустријске производње.

1.6 Покривеност и обухват

Репрезентативну листу индустријских производа тзв. корпу чине индустријски производи који имају највећу вриједност продаје по областима индустријске производње.

Цијене произвођача индустријских производа на домаћем тржишту се прикупљају према репрезентативној листи производа која се за 2017. годину састоји од 386 производа. Сваког мјесеца 358 изабраних предузећа из области у којој обављају дјелатност доставља 1 330 цијена које репрезентују кретање цијена индустријских производа у тој области.

Цијене произвођача индустријских производа на страном тржишту се прикупљају према репрезентативној листи производа која се за 2017. годину састоји од 157 производа. Сваког мјесеца 201 изабрано предузеће из области у којој обављају дјелатност доставља 624 цијене које репрезентују кретање цијена индустријских производа у тој области.

1.7 Статистички концепти и дефиниције

Агрегатни индекси: индекси који су израчунати као пондерисани просјечи елементарних индекса, а односе се на хијерархијске позиције почевши од нивоа производа.

Агрегирање (индекса): синтеза индекса, агрегирање индекса цијена произвођача помоћу Ласперове формуле од хијерархијског нивоа производа до укупног индекса.

Артикл (ставку) специфицира индустријско предузеће тј. извјештајна јединица која ће изабрати најрепрезентативније артикле (ставке) из свог производног програма за одређену шифру индустријског производа.

Базна цијена: код припреме односа цијена, базна цијена је у називнику омјера између текуће и базне цијена, у случају индекса цијена произвођача индустријских производа базна је цијена је из децембра претходне године.

Базни период: временски период чији се прикупљени подаци користе као основа за израчунавање индекса или других односа, децембар претходне године и $\emptyset 2015=100$.

Фреквенција прикупљања: учесталост прикупљања цијена произвођача индустријских производа је једном мјесечно.

Корпа производа: листа изабраних индустријских производа за које се прикупљају цијене, а који су изабрани с циљем репрезентативности.

Микроподаци: елементарне јединице дефинисане као омјер између двије цијене: текуће и базне.

Макроподаци: агрегатни индекси, од индекса производа до укупног индекса.

Ланчани индекс: индекси који су повезани усвојеним заједничким референтним периодом за тзв. калкулативне индексе, а то је децембар претходне године.

Називи и шифре индустријских производа преузимају се из Номенклатуре индустријских производа – НИП БиХ/PRODCOM 2015.

Номенклатуре индустријских производа – НИП БиХ: је стандард који се користи за груписање и разврставање индустријских производа првенствено у статистици индустријске производње, при компилирању краткорочних, годишњих или вишегодишњих статистичких података и индикатора.

NACE rev.2 класификација економских дјелатности ЕУ успостављена прописом ЕС no. 1893/2006, у примјени од 01.01.2008. године.

Пондери који се примјењују за израчунавање индекса цијена произвођача индустријских производа представљају релативно учешће одабраних производа у укупној вриједности продаје индустријских производа на домаћем односно страном тржишту.

Производња: дјелатност чији је резултат производ. У домену индустријске производње је процес чији је резултат индустријски производ дефинисан Номенклатуром индустријских производа.

Производ: је излаз тј. резултат неке индустријске дјелатности, а дефинисан је Номенклатуром индустријских производа. Овај се термин користи као општи назив за робе односно добра која имају физичку димензију, али и за услуге.

Предузеће: јединица истраживања (извјештајна јединица). Резултате мјесечног снимања цијена производа, предузећа достављају Републичком заводу за статистику РС.

Продајна цијена произвођача индустријских производа на домаћем тржишту је цијена по којој произвођач продаје своје производе, редовним купцима на домаћем тржишту у највећим количинама, франко утоварено у вагон (камион) у мјесту произвођача. У ову цијену улази регрес, ако га продавац остварује, а одбија се: трговачки рабат и попуст који продавац одобрава купцу, ПДВ и акцизе.

Продајна цијена произвођача индустријских производа на страном тржишту је цијена робе испоручена на домаћој граници која укључује трошкове транспорта, трошкове осигурања као и све остале трошкове настале до границе (FOB цијена) по којој произвођач директно продаје своје производе редовним купцима на страном тржишту.

PRODCOM је назив који је ЕУ усвојила за статистику индустријске производње, тј. за дјелатности разврстане у подручја В, С, D и E статистичке класификације економских дјелатности NACE rev.2.

Референтни базни индекси: индекси израчунати на бази 2015. године.

Референтни индексни период: период за који је индексна база=100.

Стопа промјене индекса: између два периода мјери раст/смањење индекса у времену између њих (стопа промјене мјесец на мјесец, мјесец на исти мјесец претходне године и сл.).

Упитник образац који мјесечно попуњавају извјештајне јединице.

2 РЕЛЕВАНТНОСТ, ПРОЦЈЕНА ПОТРЕБА И ПЕРЦЕПЦИЈА КОРИСНИКА

2.1 Корисници података статистичког истраживања

2.1.1 Кључни корисници података из статистичког истраживања

Корисници података цијена произвођача индустријских производа су спољашњи и унутрашњи. Од спољашњих корисника то су министарства и друга тијела државне управе, пословни субјекти, самостални истраживачи и др.

Од унутрашњих корисника односно корисника унутар Завода, подаке о цијенама произвођача индустријских производа највише се користе Одјељење националних рачуна, Одјељење индустрије и Одјељење пољопривреде.

2.1.2 Процјена корисничких потреба

Корисничке потребе се процјењују према броју захтјева који се односе на индексе цијена произвођача индустријских производа. Корисници захтјевају податке о кретању цијена индустријских производа за одређену индустријску област за сврхе анализе тржишта, доношења пословних одлука и писања научних радова.

2.1.3 Мјерење перцепције и задовољства корисника

Задовољство корисника статистичких података мјери се Анкетом о задовољству корисника података Републичког завода за статистику РС. Прво истраживање о задовољству корисника проведено је 2014. године. Резултати посљедње Анкете о задовољству корисника из 2017. године доступни су на веб-сајту Завода, о оквиру секције Квалитет у статистици:

http://www2.rzs.rs.ba/static/uploads/dokumenti/kvalitet/Rezultati_Ankete_o_zadovoljstvu_korisnika_2017.pdf

2.2 Комплетност података

2.2.1 Индикатор квалитета и учинка - Стопа комплетности података (R1)

Подаци су усклађени са ЕУ регулативама које се односе на краткорочне статистике (Council Regulation (EC) број 1165/98) на дефиниције варијабли, листу варијабли и учесталост прикупљања података (Commission Regulation (EC) No 1503/2006). ЕУ регулативом која се односи на краткорочне статистике (Council Regulation (EC) број 1165/98) дефинисане су варијабле, те њихово приказивање у форми индексног броја и са мјесечном динамиком, што је у статистици индекса цијена произвођача индустријских производа у потпуности примјењено, тако да је стопа комплетности података (R1) 100%.

3 ТАЧНОСТ И ПОУЗДАНОСТ

3.1 Узорачка грешка

3.1.1 Индикатор квалитета и учинка – Узорачка грешка (A1)

Индикатор није примјенљив, с обзиром да се истраживање не заснива на случајном већ на циљаном (репрезентативном) узорку са прагом узорковања.

3.1.2 Активности за смањење узорачких грешака

Непримјењиво.

3.2 Неузорачке грешке

3.2.1 Неузорачке грешке - Грешке обухвата

3.2.1.1 Индикатор квалитета и учинка - Стопа прекомјерног обухвата (A2)

Стопа прекомјерног обухвата се не рачуна. Узорак индустријских производа за прикупљање цијена произвођача није случајан, већ је изабран како би се задовољили специфични циљеви истраживања. Основни циљ селекције производа јесте да осигура заступљеност производа у вриједности продаје на

домаћем и страном тржишту у смислу покривености најважнијим производима. Основни циљ селекције произвођача је избор произвођача који имају највећу реализацију по индустријским областима. Извор за бирање производа а затим и произвођача је Годишњи извештај индустрије ИНД-21 који достављају предузећа која су према Класификацији дјелатности КД БиХ 2010, заснованој на Насе Rev.2 класификацији, сврстана у подручја В - Вађење руда и камена, С - Прерађивачка индустрија, D - Производња и снабдјевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација и Е - Снабдјевање водом; канализација, управљање отпадом и дјелатности санације (ремедијације) животне средине. Годишњи извештај о индустрији ИНД-21 покрива сва активна предузећа из регистра привредних субјеката који имају индустрију регистровану као основну дјелатност и чија је вриједност продатих производа већа од 100 000 или чији број запослених је већи од 5.

3.2.1.2 Индикатор квалитета и учинка – Удио заједничких јединица (А3)

Не примјењује се.

3.2.1.3 Грешка недовољног обухвата

Не примјењује се.

3.2.1.4 Мјере за смањење грешака обухвата

Мјере које се предузимају за смањење грешака обухвата су годишње ажурирање корпе производа на основу података Годишњег извештаја индустрије ИНД-21 као и редовно ажурирање адреса извјештајних јединица у току године.

3.2.2 Неузорачке грешке - Грешке мјерења

3.2.2.1 Разлози за настанак грешака мјерења

Грешке мјерења јављају се за вријеме прикупљања података. Извјештајне јединице могу свјесно или несвјесно дати погрешне податке у фази испуњавања упитника. Разлози за настанак грешака углавном су сљедећи:

- лице које попуњава упитник није довољно пажљиво прочитало упутство за попуњавање,
- недовољна пажња лица које уноси податке у табелу цијена,
- недовољно ангажовање при уписивању цијена актуелног артикла тј. замјене артикла који се не производи дужи временски период,
- лични отпор и неприхватање сарадње са статистичком институцијом.

3.2.2.2 Мјере за смањење броја грешака мјерења

Почетну контролу података врше статистичари у подручним одјељењима који приликом прикупљања упитника контролишу да ли је упитник правилно попуњен тј. да ли постоји информација о извршеној продаји, затим упоређују цијене артикла (ставке) у текућем мјесецу са цијеном тог артикла (ставке) у претходном мјесецу и у случају раста или пада цијена контролишу да ли је наведен логичан разлог промјене цијене (услови тржишта, снижење цијена, рабат, промјена купца, услови конкуренције, промјена у трошковима материјала, ажурирање цјеновника и завршетак периода рабата). Код цијена артикала (ставки) са значајним растом или падом тзв. *outliers* (<50%) врши се контрола јединице мере, квалитета, димензија артикла (ставке) и сл. Приликом уноса цијена у базу података уз логичку контролу цијена врши се и техничка тј. аутоматска контрола цијена, која биљежи све промјене цијена преко 10%, за које је потребно навести оправдан разлог промјене цијене а који се касније и верификује у процесу обраде података. У случају откривања грешке у било којој фази контроле цијена, грешке се исправљају прије израчунавања индекса цијене произвођача индустријских производа. Грешке се најчешће утврђују а потом и исправљају на основу директног контакта са извјештајном јединицом путем телефона. Најдјелотворнији начин за смањење броја грешака су јасна упутства за попуњавање упитника која извјештајне јединице добијају уз упитник и што је могуће чешћи контакт са предузећима телефоном или обиласком предузећа.

3.2.3 Неузорачке грешке - Грешке неодговора

3.2.3.1 Индикатор квалитета и учинка - Стопа неодговора јединица (A4)

Стопа неодговора извјештајних јединица се не рачуна. Предузећа која су изабрана у узорак достављају попуњене статистичке извјештаје у складу са предвиђеним роковима, те уколико се деси да извештајна јединица изабрана у узорак оде у стечај, буде ликвидирана или мијења своју дјелатност, користе се методе за процјену недостајућих цијена (преузимање цијене из претходног мјесеца таквих предузећа). Због фиксног броја серија тј. цијена које је потребно прикупити сваки мјесец и методолошких рјешења према којима се врше одређене врсте замјена и/или импутација, неодговора јединица практично нема.

3.2.3.2 Индикатор квалитета и учинка - Стопа неодговора варијабле (A5)

Што се тиче неодговора варијабле, стопа неодговора износи 0%. Број цијена које прикупљају сваког мјесеца је фиксан и одређен на почетку сваке године. У случају да цијене појединих артикала (ставки) нису достављене, недостајуће цијене се процјењују преузимањем цијене конкретног артикла (ставке) из претходног мјесеца.

3.2.3.3 Поступци у случају неодговора

Поступци који се примјењују у случају неодговора јединице посматрања су идентични поступцима у случају неодговора варијабле, тј. у случају да цијене појединих артикала (ставки) нису достављене, у складу са методолошким рјешењима недостајуће цијене се процјењују преузимањем цијене конкретног артикла (ставке) из претходног мјесеца.

3.2.3.4 Поступци за смањење стопе неодговора

Добар избор репрезентативних производа и предузећа/извјештајних јединица, вишеструко контактирање извјештајне јединице, ревидирање упитника и упутства за попуњавање упитника у циљу његовог лакшег попуњавања, комбиновање више различитих начина прикупљања података (поштом, факс и електронска пошта).

3.2.4 Ревизије

3.2.4.1 Индикатор квалитета и учинка - Просјечна величина ревизије података (A6)

Мјесечни индекси нису били предмет ревизија.

3.2.5 Импутација

3.2.5.1 Индикатор квалитета и учинка - Стопа импутираних података (A7)

Не располаже се информацијама које омогућавају израчунавање стопе импутираних података.

4 ПРАВОВРЕМЕНОСТ И ТАЧНОСТ ОБЈАВЉИВАЊА

4.1 Правовременост објављивања

4.1.1 Индикатор квалитета и учинка - Правовременост првих резултата (TR1)

Објављују само коначни подаци. Индикатор (TR1) се не израчунава.

4.1.2 Индикатор квалитета и учинка - Правовременост коначних резултата (TR2)

Правовременост објављивања коначних резултата за 2017. годину

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Просјек
Датум објаве коначних резултата	22.02.	22.03.	24.04.	22.05.	22.06.	24.07.	22.08.	22.09.	23.10.	22.11.	22.12.	22.01. 2018.	/
Временски размак (број дана)	T+22	T+22	T+24	T+22	T+22	T+24	T+22	T+22	T+23	T+22	T+22	T+22	T+22,4

Годишњи просјек правовремености објављених коначних резултата износи 22,4 дана.

4.2 Тачност објављивања

4.2.1 Индикатор квалитета и учинка – Тачност објављивања (TR3)

Индикатор за произвођаче статистика

Подаци о тачности објављивања Индекса цијена произвођача индустријских производа за 2017. годину

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Просјек
Најављени датум објављивања (према Календару публикавања)	22.02.	22.03.	24.04.	22.05.	22.06.	24.07.	22.08.	22.09.	23.10.	22.11.	22.12.	22.01. 2018.	/
Стварни датум објављивања	22.02.	22.03.	24.04.	22.05.	22.06.	24.07.	22.08.	22.09.	23.10.	22.11.	22.12.	22.01. 2018.	/
Временски размак (број дана)	T+0	T+0	T+0	T+0	T+0	T+0	T+0	T+0	T+0	T+0	T+0	T+0	T + 0

Тачност објављивања износи (TR3) износи T+0.

Индикатор за кориснике статистика:

Стопа тачности објављивања података износи 100%.

4.3 Разлози за већа кашњења и мјере за побољшање правовремености и тачности

Није било одступања између најављеног датума објављивања према Календару публикавања и стварног датума објављивања.

5. УСКЛАЂЕНОСТ И УПОРЕДИВОСТ

5.1 Усклађеност

5.1.1 Индикатор квалитета и учинка - Усклађеност између различитих извора података (СН1)

Није примјењиво, не користи се више различитих извора података.

5.1.2 Разлози за већа одступања

Није примјењиво.

5.2 Упоредивост

5.2.1 Индикатор квалитета и учинка – Неподударност упоредивих статистика (СС1)

Није примјењиво, нема упоредних статистика.

5.2.2 Индикатор квалитета и учинка - Дужина упоредивих временских серија (СС2)

Дужина упоредивих временских серија за индексе цијена произвођача индустријских производа на домаћем тржишту износи 120 мјесеци, од јануара 2007. до децембра 2017.

Дужина упоредивих временских серија за индексе цијена произвођача индустријских производа на страном тржишту износи 60 мјесеци, од јануара 2013. до децембра 2017.

5.2.3 Прекиди у временским серијама

Прекид у временским серијама података резултат је промјене Класификације дјелатности КД БиХ, као и промјене у годинама у којима се мијења референтна база за индексе (углавном сваких 5 година мијења се референтна година).

5.3 Географска упоредивост

5.3.1 Упоредивост с чланицама Европског статистичког система

Резултати истраживања цијена произвођача индустријских производа усклађени су са условима домаће економике и упоредиви су са земљама Европског статистичког система. Истраживање је усклађено са ЕУ регулативама које се односе на краткорочне статистике (Council Regulation (EC) број 1165/98) на дефиниције варијабли, листу варијабли и учесталост прикупљања података (Commission Regulation (EC) No 1503/2006). ЕУ регулативом која се односи на краткорочне статистике (Council Regulation (EC) број 1165/98) дефинисане су варијабле, те њихово приказивање у форми индексног броја и са мјесечном динамиком, што је у статистици индекса цијена произвођача индустријских производа у потпуности примијењено.

6 ДОСТУПНОСТ И РАЗУМЉИВОСТ, ФОРМАТ ДИСЕМИНАЦИЈЕ

6.1 Саопштења у којима се објављују подаци

Индекси цијена произвођача индустријских производа се објављује путем мјесечног саопштења који садржи најважније резултате у сумарном прегледу: табела индекса на укупном нивоу, по намјени потрошње (5), по главним индустријским подручјима (4) и индустријским областима (29 за домаће тржиште и 24 за недомаће тржиште), према Номенклатури индустријских производа НИП БиХ PRODCOM 2015. Подаци мјесечних статистичких саопштења су доступни у pdf i xlsx формату на веб страници Завода, у оквиру секције:

<http://www.rzs.rs.ba/front/category/19/148/?&add=None>

6.2 Публикације у којима се објављују подаци

Поред мјесечних саопштења, индекси цијена произвођача индустријских производа на домаћем тржишту објављују се и у сљедећим публикацијама:

- Мјесечни статистички преглед, текући индекси у односу на различите временске термине, за укупан индекс, по намјени потрошње (5), по главним индустријским подручјима (4) и индустријским областима (29), према Номенклатури индустријских производа НИП БиХ PRODCOM 2015. Подаци су доступни на веб страници Завода:
http://www.rzs.rs.ba/front/article/2551/?left_mi=None&add=None
- Статистички билтен цијена, садржи годишње податке, односно индексе који су приказани по табелама које се односе на различите временске термине, за годину која се објављује, а доступн је веб страници Завода:
<http://www.rzs.rs.ba/front/category/149/>
- Статистички годишњак Републике Српске, садржи вишегодишње податке за индексе цијена произвођача индустријских производа, доступне на веб страници Завода:
http://www.rzs.rs.ba/front/category/8/?left_mi=287&add=287
- Ово је Република Српска, садржи основне податке за годину за које се публикују подаци, доступно на веб страници Завода:
http://www.rzs.rs.ba/front/category/308/?left_mi=288&add=288

6.3 Онлајн база података

Индекси цијена произвођача индустријских производа доступни су и путем онлајн базе података Завода, у оквиру рубрике цијене:

<http://www3.rzs.rs.ba/rzs/faces/indicators.xhtml>

6.4 Приступ микроподацима

Индивидуални подаци цијена произвођача индустријских производа су заштићени тј. подлијежу општим законским оквирима повјерљивости и искључиво се користе у статистичке сврхе (Закон о статистици Републике Српске „Службени гласник Републике Српске“, број 85/03). Када су у питању микроподаци, услови према којима одрђени корисници могу имати приступ микроподацима и начини заштите повјерљивих података (статистичка заштита индивидуалних и агреgirаних података) детаљно су регулисани Правилником о заштити повјерљивих података Републичког завода за статистику.

6.5 Доступност методолошке документације

Методолошки документи и најважније информације у вези са истраживањем доступни у електронском облику и у форми публикације. Методологија је доступна налазе на веб страници Завода:

<http://www.rzs.rs.ba/front/category/19/147/?&add=None>

6.6 Мјере за побољшање разумљивости дисеминираних резултата

У свакој публикацији налазе се основне методолошке информације (цврха и циљ истраживања, извори и начини прикупљања података, обухват, коришћена класификација, формуле и сл.).

6.7 Индикатор квалитета и учинка – Коришћење (консултовање) сетова података (AC1)

Недоступно.

6.8 Индикатор квалитета и учинка – Коришћење (консултовање) метаподатака (AC2)

Недоступно.

6.9 Индикатор квалитета и учинка – Стопа комплетности метаподатака (AC3)

Стопа комплетности метаподатака (ESMS v.2.0) за Индекс цијена произвођача индустријских производа у 2017. години износи 100%.

7 ТРОШКОВИ ИСТРАЖИВАЊА И ОПТЕРЕЋЕНОСТ ДАВАЛАЦА ПОДАТАКА

7.1 Трошкови провођења статистичког истраживања

У вези са трошковима везаним за истраживање цијена произвођача индустријских производа познат је годишњи број образаца који се достављају извјештајним јединицама:

Број утрошених часова рада	Нису расположиви/ незнатни
Материјални трошкови (штампање и слање образаца на терен)	Нису расположиви/ незнатни
Годишњи број образаца који се достављају извјештајним јединицама	640*36=23 040 277*36=9 972 Укупно 33 012

7.2 Оптерећеност давалаца података

Индикатор оптерећености давалаца података се израчунава као умножак броја извјештајних јединица и (процијењеног) времена потребног за попуњавање једног обрасца (у истраживању цијена произвођача могуће је да извјештајна јединица попуњава неколико образаца):

Број давалаца података који су попунили образац	529
Вријеме потребно за попуњавање једног обрасца (процјена), минуте	12
Укупно утрошено вријеме, минуте	6 348

7.3 Мјере за смањивање трошкова и оптерећености

Мјере за смањење оптерећености давалаца података, односиле би се могућности остваривања контакта са извјештајном јрдиницом уколико јој је потребна помоћ при попуњавању упитника као и прикупљања цијена путем онлајн упитника.

8 ПОВЈЕРЉИВОСТ

8.1 Повјерљивост - политика

Подаци који се прикупљају за потребе статистике цијена произвођача индустријских производа, подлијежу законским оквирима повјерљивости и искључиво се користе у статистичке сврхе.

Повјерљивост података и заштита личних података загарантована је члановима 25. и 27. Закона о статистици Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 85/03) и Правилником о заштити повјерљивих података Републичког завода за статистику. Повјерљивост статистичких података осигурава се и Законом о заштити личних података („Службени гласник БиХ“ бр.49/06).

8.2 Повјерљивост – поступање са подацима

У свим фазама процеса израде Индекса цијена произвођача индустријских производа води се рачуна о повјерљивости и статистичкој заштити података. У том смислу статистичко особље је дужно поступати у складу са одредбама Закона о статистици Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 85/03) о повјерљивости и заштити података. Једна од мјера у вези са повјерљивошћу података се обезбјеђује и писаном изјавом о заштити и чувању тајности статистичких података, што је обавеза свих запосленика Завода. Такође, у свим писаним документима у којима се траже информације у статистичке сврхе обавезно се наводе чланови законских одредби којима је регулисана ова област, а заштита података се обезбјеђује и употребом лозинки за приступ сваком рачунару у Заводу. Детаљне мјере статистичке заштите података су описане у Правилнику о заштити повјерљивих података Републичког завода за статистику Републике Српске.

9 СТАТИСТИЧКА ОБРАДА

9.1 Извор података

Подаци потребни за израчунавање индекса цијена произвођача индустријских производа прикупљају се на бази циљаног узорка, којим се у 2017. години прикупљало 1330 појединачних цијена за продају на домаћем тржиште и 624 појединачне цијене за продају на страном тржишту.

Извор на коме се заснива скуп података потребних за компилацију индекса цијена произвођача индустријских производа јесте Годишње истраживање индустрије Инд-21 из којег се обезбјеђују вриједност и структура производње.

9.2 Учесталост прикупљања података

Периодика прикупљања података је мјесечна.

9.3 Прикупљање података

Прикупљање података се врши извјештајном методом тј. цијене се прикупљају помоћу упитника Ц-41 и Ц-41 нд које Завод путем поште шаље извјештајним јединицама на почетку године, у 36 примјерака (по три примјерка за 12 мјесеци). Предвиђено је да извјештајне јединице попуњавају три упитника од којих један задржавају за себе, а два шаљу у подручно одјељење, које један примјерак просљеђује у Републички завод за статистику.

Упитници Ц-41 и Ц-41 нд су прилагођени сваком појединачном предузећу узимајући у обзир њихов конкретан асортиман производа. У упитник се уносе цијене за текући мјесец, цијене за претходни мјесец, као и информација да ли је продаја остварена у текућем мјесецу. Цијене се сваког мјесеца уписују за дефинисани артикл (ставку) са дефинисаним физичким карактеристикама, квалитетом, јединицом мјере, паковањем и сл. Уколико дође до прекида производње артикла (ставке) који се прати, предузеће бира замјенски артикл (ставку) који има најсличније физичке карактеристике и квалитет са артиклом (ставком) из претходног периода, уз услов да је његова производња планирана у будућности.

9.4 Валидација података

Валидација података тј. цијена артикала (ставки) се проводи за вријеме и након уноса цијена у оквиру апликације. За све цијене које одступају од +/- 10% тражи се унос разлога промјене цијене, а након обављеног уноса тражи се потврђивање (валидација) тих цијена. Приликом валидације цијена потребно је (посебно при великим промјенама цијена):

- поредити унесене податке с оним који су на упитнику, у циљу откривања грешке у уносу,
- провјерити да ли објашњење које је дала извјештајна јединица на одговарајући начин описује промјену цијене,
- провјерити са извјештајном јединицом да ли је цијена *outlier* грешка или није,
- поредити цијену артикла са сличним артиклом код другог произвођача,
- извршити контролу комплетности уноса тј. да ли је нека цијена једнака 0.

У случајевима када не постоји оправдано објашњење за одступање цијена, извјештајна јединица поново испуњава упитник и доставља га Заводу путем електронске поште или се исправка цијене изврши на основу телефонског договора.

9.5 Компилација података

Индекс цијена произвођача индустријских производа се израчунава из елементарних индекса на нивоу производа (ЕPI) који представљају однос цијене у текућем периоду и базне цијене (децембар претходне године). При томе се као мјера средње вриједности користи проста геометријска средина. Из елементарних индекса на нивоу производа се рачунају агрегатни индекси тј. индекси разреда, области, подручја и укупан индекс, коришћењем Ласперове формуле за пондерисану аритметичку средину. Референтна година за израчунавање индекса је 2015.

Пондери који се примјењују за израчунавање индекса произвођачких цијена представљају релативно учешће одабраних производа у укупној вриједности продаје индустријских производа на домаћем и недомашњем тржишту. Основни извор података за израду пондера у 2017. години је Годишњи извјештај индустрије ИНД-21 из 2015. године. Структура пондера се мијења сваких пет година, док се сваке године пондери коригују за раст цијена настао у претходној години.

9.6 Прилагођавања

У истраживању цијена произвођача индустријских производа метода прилагођавања се односе на случајеве екстремних цијена (*outliera*) односно замјене артикала (ставки) са најсличнијим артиклом према карактеристикама и квалитету.

9.6.1 Сезонско прилагођавање

Не примјењује се.